

„Šiaurės Atėnuose“ K. N. toliau eseistiškai inventorizuoja savo moteris. Gražūs paviršiai. Jokios atsakomybės. Talentinga, *atraktyvu*, o patyrusiam — dar ir nuobodu. Didieji nuotykių vyksta giliau, daug giliau, daugmaž ten, kur su sąžine sanguliuoja estetui ne itin malonus kaltės jausmas; beje, K. N. poezija retsykais visa tai nujaučia.

Pirmasis šiųmetis „Metų“ numeris. Troleibuse, važiuodamas į „Impulsą“, perskaitau profesorės Jūratės Baranovos „Sakinių“ recenziją. Paskambinu, pagaunu, kaip visada, skubančią į dar vienos iš begalinių filosofijų disertacijos gynimą. Padėkoju. Ypač už tai, kad pastebėjo, jog pagrindinis „Sakinių“ veikėjas — laikas. Laikas visų geresniųjų kūrinių pagrindinis veikėjas. Ne tik kokių „Prarastojo laiko beieškant“ ar „Trys sekundės dangaus“. Bet ir, pavyzdžiui, Egipto piramidžių.

Troleibusu grįždamas iš „Impulso“ tuose pačiuose „Metuose“ perskaitau profesorės Viktorijos Daujotytės „Tuščia jo“ knygos recenziją, kuri baigiasi sakiniu: „Jaučiu, kad prieš Aido Marčėno akis yra tas laiptelis, nuo kurio pasaulis dar bus pamatytas aiškiai ir skvarbiai.“ Kai ateisiu prie kompiuterio, parašysiu Viktorijai Daujotytei laiškėlį: „Skaitau *man skirtus* „Metus“ (ne Donelaičio). Ačiū Jums, Viktorija. Mėginsiu tą naują, kaip pasaulis seną laiptelį įveikti. Tik jis labai aukštas; didelis, už mane daug didesnis...“ Taip, ne laiptelis, o piramidė...

Visi menai buvo, yra ir bus kuriami nuosmukio laikais. Kitoiais laikais žmonija niekada ir negyveno, negyvena ir negyvens. Aš — ypač.

Gyvenimus švęsti bei pasaulius sapnuoti su Karlu Gustavu Jungu paprasčiau, aiškiau, ne taip absurdiška. Ir mums nuspjaut — teišsus tas Karlas Gustavas, ar neteišsus.

Nieko nepadarysi, tenka gyventi laikais, kai ir idiotai pažįsta rai-des. Jiems net atrodo, kad jie moka skaityti. Netgi rašyti! Geriau jau daugiau rašo ir mažiau skaito. Taip mes ir darom.

Nežinok to, ką žinai — pamatysi, ką matai.

Vienintelis Dievo vietininkas žemėje yra kalba. O mudu su Česlovu Milošu net įtariame, kad toji kalba — lietuvių. Bet tai — asmeniškumai.

Šabas. Skiriu jį Kęstučio Navako „100 du“ skaitymui. Skaitau ir man atrodo, kad tai gražiausia mano kada nors skaityta poezijos knyga (žinoma, turėčiau pasakyti daug gerų žodžių koja kojon žengiančiai, o dažnai ir lenkiančiai knygų rūbų dizaineriui Sigutei Chlebinskai-tei, bet tada mažiau tų žodžių liktų Kęstučiui, o tai, mergaitės, ne-sąžininga). Žinau, kad tai ne visai tiesa, yra ir kitų gražiausių, bet dabar, šį vėlyvą, saulėtą šalto šeštadienio rytą, tikrai taip atrodo.

Poezijos knyga iš kategorijos *aš taip nemoku* (ir nesvarbu, kad *nenoriu*), o tokių knygų, patikėkite, reta. Nuotykis aptukusiam emociniam intelektui, rimtas žygis į senstančių veidrodžių už-lietus požeminius kalnus. Skaitau, jaučiu didį džiaugsmą ir didį pavydą. Labai skaudų džiaugsmą. Ir labai giedrą pavydą.

Tuos „sonetus“ skaitydamas dar patiriu, kad mano sąmonėje vyksta nedidelis, lokalių reikšmės stebuklas: *pakęstutis* virsta *iškęstučiu*.

This is the end, my friend, this is the end... Štai jau keturiasdešimt metų kasdien gyvenu ne tik su šios, nuostabiausios roko poezijoje, eilutės skambesiu, bet ir prasme. Ir dar ilgokai gyvensiu...

Vakar vakare per televiziją Rodrigeso „Mačetė“ — filmas, kur juokingai kairėn ir dešinėn laksto nukirstos galvos, filmas, gal

ryškiausiai atspindintis dabartinę kultūros, gal net civilizacijos būklę, S ženklų pažymėtas filmas vaikams.

Kartais gyvenimas man primena vis mokantį ir mokantį, vis nieko neišmokantį, ne itin išradinę, bet vis dėlto išraiškingą kiną. Algis Maceina nužudė Naglį Karvelį. Su abiem kartu, regis, nesu bendravęs, nebent senajame „Suokalbyje“, kur vaiduoklių būta daugiau, nei žmonių. Bet ir su vienu, ir su kitu daug, labai daug išgerta, išbūta, išgyventa, patirta įvairių nuotykių. Ir Algis, ir Naglis — tikri. Naglis šiek tiek tikresnis, šiam išorės atributų (žiedų, auskarų, Dievo) nereikėjo tiek, kiek Algiui. Bet ir Algis stengėsi. Persistengė.

Neapleidžia jausmas, kad Algis savyje brandino tą netyčinę žmogžudystę, Naglis gi ruošėsi absurdiškos aukos vaidmeniui, tad tiek auka, tiek žudikas visą gyvenimą ėjo į tą lemtingą naktį. Ir kad tas įvykis slaptingais ryšiais susietas su manimi, mano slapto mis kaltėmis prieš abu šiuos žmones. Užuoja mums visiems.

O štai šito pasaulio cinizmas: Naglio paveikslų vertė rinkoje tikriausiai pakilo keleriopai, o Algis savo šešėlį amžiams įrašė lietuvių kinematografijos istorijon. Ryt, beje, F. Felinio gimtadienis. 94?

Nebenorėčiau sapnuoti poetų. Bet kur tau. Justinas Marcinkevičius ir Tomas Venclova. Paplūdimyje. Lošiamo tinklinį. Futbolo kamuoliu.

Aukštai, giedrame žydrame danguje lėtai skrenda didelė varna ir kažką spindintį nešasi snape. Išprusimas diktuoja, kad sūrį. Banali vaizduotė piešia mėnulį. O šiaip tai dievai žino, ką nešasi ta varna, kokius Eldorado lobius, kokį pavasarį.

Kai mums pradėjus rimčiau bendrauti, Viliūtei atskleidžiau ne pačias gražiausias savo būdo savybes, jai, kaip ir kai kuriems „Sakinių“ kritikams, pasirodė, kad *menkinuosi*. Turėjo praeiti gal pusmetis,

kol susivokė, jog kalbėjau labai jau nemalonią teisybę. O juk protinga moteris, protingesnių šiame pasaulyje sutikti neteko.

Alis Balbierius — trieilis poetas. Ir tegu nepyksta — pats kaltas. Bet jis ir nepyks. Jis — geras. Jis — Indijos pilnas indas (abiem prasmėmis). Jis — be prasių — mano draugas. Retas, vis retėjantis tarp poetų. Ne tik.

Nuteisti ir nubausti mane įžeidusį žmogų man neleidžia samurajaus kodeksas, kurio nesilaikau.

Su priešais stengiuosi elgtis taip, kaip ir su draugais: švelniai ir žiauriai.

— Mano Dieve, atsakyme mano, tyla spengiausia, su tavimi man būtų lengviau, bet tai, deja, neįmanoma.

— O man, Aidai mano, būtų lengviau be tavęs ir tavo kvailų klausimų, bet tai, deja, taip pat neįmanoma.

O jei taip ėmus ir parašius *beveiksmę* pjesę?

Žengti vandeniui įmanoma tik priėjus liepto galą. Kelis kartus man pavyko. Ar tai susieta su tikėjimu? Veikiau — o tai panašu į tikėjimą — su perkeltinėmis prasmėmis. Šios dažniausiai ir perkelia per gyvenimo Genezaretą.

Universiteto knygyne ant parapeto greta sudėtos Parulskio ir Erlicko knygos staiga priminė senus laikus, kai būsimi tų knygų autoriai greta sėdėjo „Lietuvos aidų“ redakcijoje. Net kilo noras trumpam čia prigulti.

Svarsčiau porą dešimtmečių, kamavausi. Šiandien nusprendžiau nebeatšaukiamai. Į kol kas labai gyvo poeto X laidotuves neisiu. Nes juk ir jis neis į manąsias.

Vis dėlto svarbiausia savybė, kurios iš žmogaus pageidaučiau, yra humoro jausmas. Kai jo turi — su kitomis žmogiškosiomis dorybėmis ir nedorybėmis paprasčiau, galima tartis, galima iš tų susitarimų pasijuokti ir taip toliau, ir dar toliau gyventi. Kartais man net atrodo, kad humoro jausmas ženklina sielos buvimą.

Visą suaugusio žmogaus gyvenimą bandžiau su ja kovoti, bet regis, ne aš ją, o ji mane nugalės. Žodžiu, vis dar turiu gerą atmintį. Prisimenu ir tai, ko prisiminti nenorėčiau — tiek apie save, tiek apie kitus.

Pavyzdžiui, nors to visai nenoriu, bjauri atmintie, vis tiek prisiminsiu, kad vakar Marius Ivaškevičius nepakvietė į savo filmo premjerą (protingų, žinančių, sugebančių žmonių pasaulyje iš manęs jokios naudos?). O juk pasikvietė ir poetą R., ir poetą S., ir net prėską kultūros ministrą, kuris, girdėjau, rėžė kalbą. Ar filmas dėl to pagerėjo? Tikiuosi.

Esu, pasirodo, visais įmanomais būdais ieškomas, kad savo ranka parašyčiau bent kelias eilutes iš Kristijono Donelaičio „Metų“. Kiti šiuolaikiniai poetai rašys. Kai atsisakau toje kvailystėje dalyvauti, man paaiškinama, kad po šimto metų tas dokumentas bus labai vertingas, tai toks būdas mums, šiuolaikiniams, išlikti. Nesu šiuolaikinis, poezijoje esu belaikis, išlikti nenoriu, deja, išliksiu, be to, supratau, ką reiškia šiąnakt regėtas sapnas: maži raudoni voraiukai pjauna tinklan įkliuvusį labai didelį, labai gražų šūdvabalį. Tebus šis sapnas mano kuklus įnašas į vargšo Kristijono jubiliejų.

„Sudie, Sigitai Geda. Toliau tavo pėdomis nebeisiu. Čia man, pėdsekiui, tave pasivijus laiku maždaug šitoje vietoje pasukai ta kryptim, kur mums nepakeliui.“ Žodžiai iš dar vieno kvailio sapno — niekas nepatikės, kad neišsigalvoju, bet kas man darbo...

Rašytojas turėtų įsisąmoninti, kad jo knygos į rankas paklius ir idiotams; o ar tie idiotai piktavaliai, ar geraivaliai — ne taip jau svarbu.

Niekada nebūsiu prozininkas — tingiu rašyti nebūtinus žodžius.

Šiandien suvokiau, kad nebemyliu mylimiausio priešo. Štai kur tragedija!

Jaučiu tai vos ne kasdien: taip, poezija nėra mano meilužė, poezija — mano bjaurokos kasdienybės bjauroka žmona; meilės ne daug belikę, geriausiu atveju — abipusė pagarba bei raginimai susitvarkyti namus.

Laisvo laiko daugiausia kalėjime.

Gerbiemieji kolegos, nežiūrėkite į mano kūrybą rimtai; aš juk į jūsiškę rimtai nežiūriu. Haiku:

*susitiks pora
identišku snaigiu ir
baigsis pasaulis.*

S. O. S. Gelbėk mūsų sielas. Morzės abėcėlė. Ar vis dėlto — Mozės?